

Briselē, 2026. gada 10. martā
(OR. en)

7158/26

MI 223
IND 175
CHIMIE 24
COMPET 297
RECH 113
ENV 209
CONSOM 71

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs: Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore *Martine DEPREZ*

Saņemšanas datums: 2026. gada 9. marts

Saņēmējs: Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāre *Thérèse BLANCHET*

K-jas dok. Nr.: C(2026) 1438 final

Temats: KOMISIJAS IETEIKUMS par Eiropas konceptuāli drošu ķīmikāliju un materiālu novērtēšanas satvara pārskatīšanu

Pielikumā ir pievienots dokuments C(2026) 1438 final.

Pielikumā: C(2026) 1438 final

Briselē, 6.3.2026.
C(2026) 1438 final

KOMISIJAS IETEIKUMS

(6.3.2026)

**par Eiropas konceptuāli drošu ķīmikāliju un materiālu novērtēšanas satvara
pārskatīšanu**

KOMISIJAS IETEIKUMS

(6.3.2026)

par Eiropas konceptuāli drošu ķīmikāliju un materiālu novērtēšanas satvara pārskatīšanu

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 292. pantu,

tā kā:

- (1) Konkurētspējas kompasa⁽¹⁾ ir uzsvērts, ka ilgtspējīgas un ilgtermiņa izaugsmes veicināšanai svarīgi ir novērst inovācijas plaisu. Tajā uzsvērtā inovācijas nozīme ES ķīmiskās rūpniecības konkurētspējas palielināšanā, kā arī cilvēka veselības un vides aizsardzībā. Konkurētspējas kompasa ir arī uzsvērtā nepieciešamība pievērst uzmanību kritiski svarīgu ķīmikāliju piegādei un ieguldīt tehnoloģijās, kas būs svarīgas nākotnes ekonomikā, piemēram, progresīvos materiālos.
- (2) Tīras rūpniecības kursā⁽²⁾ ir izklāstīts kopīgs konkurētspējas un dekarbonizācijas ceļvedis. Ceļveža mērķis ir palielināt ilgtspējīgu un noturīgu ražošanu Eiropā, neaprobežojoties tikai ar tradicionāliem izolētiem risinājumiem, bet tā vietā ņemot vērā visu vērtības ķēdi. Tas arī veicina pirmtirgus, apritīgumu un piekļuvi materiāliem kā būtiskus konkurētspējas virzītājspēkus.
- (3) Ilgtspēju sekmējošajā ķīmikāliju stratēģijā “Ceļā uz vidi, kas brīva no toksikantiem”⁽³⁾ Komisija paziņoja par ilgtermiņa redzējumu attiecībā uz ES ķīmikāliju politiku, kas ietver inovācijas veicināšanu **konceptuāli drošām un ilgtspējīgām (KDI) ķīmikālijām⁽⁴⁾ un materiāliem**. Stratēģijā ir noteiktas konkrētas darbības attiecībā uz ķīmikāliju ražošanu un izmantošanu, un to mērķis ir stiprināt cilvēka veselības un vides aizsardzību, vienlaikus veicinot inovāciju drošu un ilgtspējīgu ķīmikāliju jomā. Stratēģija arī aicina dalībvalstis, nozari un citas ieinteresētās personas par prioritāti noteikt inovāciju, lai visās nozarēs pēc iespējas aizstātu vielas, kas rada bažas⁽⁵⁾.
- (4) Eiropieši ir nobažījušies par ķīmikāliju un materiālu ietekmi uz veselību un vidi. Eiroparometra 2024. gada aptauja⁽⁶⁾ liecina, ka 84 % eiropiešu ir nobažījušies par ikdienas produktos esošo kaitīgo ķīmikāliju ietekmi uz veselību un tikpat daudzi ir noraizējušies par kaitīgo ķīmikāliju ietekmi uz vidi.

¹ ES Konkurētspējas kompasa (COM(2025) 30 final).

² Tīras rūpniecības kurss – kopīgs konkurētspējas un dekarbonizācijas ceļvedis (COM(2025)85 final).

³ Ilgtspēju sekmējoša ķīmikāliju stratēģija (COM(2020) 667 final).

⁴ Termins “ķīmikālija” ir lietots vairākos ES tiesību aktos, dažkārt ar būtiskām vai nelielām nozīmes atšķirībām. Dažos ķīmikāliju jomas ES tiesību aktos ir izmantoti konkrētāki termini, kuri apraksta ķīmikāliju apakšgrupas, piemēram, “vielas” un “(vielu) maisījumi”. Šā ieteikuma kontekstā termins “ķīmikālija” ir jāinterpretē visplašākajā nozīmē. Lai to pastiprinātu, konceptuāla drošuma un ilgtspējas (KDI) satvara tvērumā ir skaidri iekļauti arī materiāli, pat ja dažos ES tiesību aktos materiālus uzskata par vielu maisījumiem, t. i., ķīmikālijām pašām par sevi.

⁵ Kā definēts Ilgtspēju sekmējošajā ķīmikāliju stratēģijā (COM(2020) 667 final).

⁶ Eiroparometra aptauja (2024) “Eiropas iedzīvotāju attieksme pret vidi” – 2024. gada maijs.

- (5) Regulā (EK) Nr. 1907/2006 (Ķīmikāliju reģistrēšanas, vērtēšanas, licencēšanas un ierobežošanas regula (*REACH* regula))(⁷) vairāki simti vielu jau ir identificētas kā vielas, kas rada ļoti lielas bažas. Lielākajai daļai šo vielu identificēšanas pamatā ir harmonizēta klasifikācija saskaņā ar Klasificēšanas, marķēšanas un iepakojšanas (*CLP*) regulu (Regula (EK) Nr. 1272/2008)(⁸), kura saskaņo kritērijus tādu vielu un maisījumu klasificēšanai, kas rada fizikālu bīstamību, bīstamību veselībai vai videi un papildu bīstamību. Šī regula 2024. gadā tika pārskatīta, lai iekļautu jaunas bīstamības kategorijas. Arī Produktu ilgtspējas ekodizaina regulā (Regula Nr. 2024/1781)(⁹) lielāka vielu grupa ir definēta kā vielas, kas rada bažas, un par pamatu izmantota to harmonizētā klasifikācija saistībā ar noteiktu bīstamību ar hronisku ietekmi, kā arī bažām par to ietekmi uz reciklēšanu, atkalizmantošanu un citiem aprites ekonomikas apsvērumiem.
- (6) Produktu ilgtspējas ekodizaina regulā(¹⁰) ir noteikts, ka snieguma prasībās, kas noteiktas produkta parametriem, būtu jāņem vērā esošie ķīmiskā drošuma novērtējumi, ko attiecīgajām vielām veikušas attiecīgās Savienības struktūras, kā arī Komisijas izstrādātie konceptuāli drošu un ilgtspējīgu ķīmikāliju un materiālu kritēriji.
- (7) Paziņojumā par progresīviem materiāliem līderībai rūpniecībā(¹¹) koncepcija “konceptuāli drošs un ilgtspējīgs” ir minēta kā materiālu pārveides procesa pamats.
- (8) Eiropas ķīmiskās rūpniecības rīcības plānā(¹²) ir uzsvērtā šā Komisijas ieteikuma, ar ko pārskata KDI ķīmikāliju un materiālu Eiropas novērtēšanas satvaru, loma ES ķīmiskās rūpniecības konkurētspējas stiprināšanā, jo tas inovācijas procesu virzībā uz drošākām un ilgtspējīgākām alternatīvām padarīs efektīvāku. Rīcības plānā paziņots, ka tiks izveidoti ES inovācijas un aizstāšanas centri kā brīvprātīgi instrumenti ķīmikāliju nozares inovācijas paātrināšanai un izvēršanai, un uzsvērtā KDI koncepcijas nozīme, jo tā sniegs tehniskus norādījumus inovāciju agrīnā posmā.
- (9) Dzīvības zinātņu stratēģijā(¹³) ir uzsvērtā drošu un ilgtspējīgu produktu koordinētas izvēršanas un ieviešanas nozīme. Tajā izcelta Eiropas KDI ķīmikāliju un materiālu novērtēšanas satvara nozīme ES ilgtspējas un konkurētspējas mērķu sasniegšanā un pārejā uz tīru rūpniecību, jo tas mudina nozari aizstāt vielas, kas rada bažas, ar drošākām un ilgtspējīgākām alternatīvām.

⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1907/2006 (2006. gada 18. decembris), kas attiecas uz ķīmikāliju reģistrēšanu, vērtēšanu, licencēšanu un ierobežošanu (*REACH*) un ar kuru izveido Eiropas Ķīmikāliju aģentūru, groza Direktīvu 1999/45/EK un atceļ Padomes Regulu (EEK) Nr. 793/93 un Komisijas Regulu (EK) Nr. 1488/94, kā arī Padomes Direktīvu 76/769/EEK un Komisijas Direktīvu 91/155/EEK, Direktīvu 93/67/EEK, Direktīvu 93/105/EK un Direktīvu 2000/21/EK (OV L 396, 30.12.2006., 1. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2006/1907/oj>).

⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1272/2008 (2008. gada 16. decembris) par vielu un maisījumu klasificēšanu, marķēšanu un iepakojšanu un ar ko groza un atceļ Direktīvas 67/548/EEK un 1999/45/EK un groza Regulu (EK) Nr. 1907/2006 (OV L 353, 31.12.2008., 1. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2008/1272/oj>).

⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1781 (2024. gada 13. jūnijs), ar ko izveido satvaru ekodizaina prasību noteikšanai ilgtspējīgiem produktiem, groza Direktīvu (ES) 2020/1828 un Regulu (ES) 2023/1542 un atceļ Direktīvu 2009/125/EK (OV L, 2024/1781, 28.6.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1781/oj>).

¹⁰ Tās II pielikumā – produkta parametri, kas aprakstīti I pielikumā, it īpaši f) apakšpunktā.

¹¹ Paziņojums “Progresīvi materiāli līderībai rūpniecībā” (COM(2024) 98 final).

¹² Paziņojums “Ķīmiskās rūpniecības rīcības plāns” (COM(2025)530 final).

¹³ Paziņojums “Biozinātnei izvēlies Eiropu!”. Stratēģija, kas līdz 2030. gadam Eiropas Savienību padarīs par pasaules pievilcīgāko vietu biozinātnēm (COM(2025)525 final).

- (10) Eiropas stratēģijā attiecībā uz mākslīgo intelektu (MI) zinātnē⁽¹⁴⁾ ir parādīts, kā mākslīgais intelekts var veicināt atklājumus progresīvu materiālu izstrādē, arī funkcionalitātes, drošuma un ilgtspējas ziņā.
- (11) Programma “Apvārsnis Eiropa” ir sniegusi īpašu atbalstu pētniecības darbībām, kas vērstas uz KDI satvara īstenošanu, kā arī satvara izmantošanu tam, lai veicinātu inovāciju virzībā uz drošākām un ilgtspējīgākām ķīmikālijām un progresīviem materiāliem. Atbalsts ir sniegts, izmantojot īpašus uzaicinājumus no pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” 4. kopas (“Digitālā joma, rūpniecība un kosmos”), kā arī izmantojot Eiropas progresīvo materiālu partnerību (*IAM4EU*), inovatīvas veselības aprūpes iniciatīvu (*IHI*), partnerību akumulatoru jomā (*Batt4EU*) un apritīgas biobāzētas Eiropas partnerības.
- (12) Lai izpildītu Konkurētspējas kompasa aicinājumu veicināt inovāciju, ES jaunuzņēmumu un augošo uzņēmumu stratēģijas⁽¹⁵⁾ mērķis ir atsākt pozitīvu inovācijas ciklu, radot labvēlīgu investīciju un uzņēmējdarbības vidi jauniem un inovatīviem uzņēmumiem, lai tie varētu sākt darbību, paplašināties un attīstīties. Tas ietver šķēršļu mazināšanu attiecībā uz pētniecības pārvēršanu tirgū laižamos produktos un inovāciju plašāku ieviešanu.
- (13) Ņemot vērā iepriekš minēto, šajā ieteikumā ir ierosināts pārskatīts Eiropas satvars KDI ķīmikāliju un materiālu novērtēšanai (KDI satvars). Šis pārskatītais satvars būs jauns atsauces materiāls dalībvalstīm, nozarei, augstākās izglītības iestādēm un pētniecības un tehnoloģiju organizācijām (PTO), kas to varēs izmantot kā novērtēšanas un lēmumu pieņemšanas metodiku.
- (14) KDI satvara mērķis ir kļūt par brīvprātīgu lēmumu pieņemšanas pieeju, kura inovāciju virza uz ķīmikālijām un materiāliem, kas ir drošāki un ilgtspējīgāki visā to aprites ciklā. Tas atbalsta lēmumu pieņemšanu visā inovācijas procesā un nodrošina vienotu izpratni par KDI principiem visās vērtības ķēdēs. Tas stiprina konkurētspēju, inovācijas procesu virzībā uz drošākām un ilgtspējīgākām alternatīvām padarot efektīvāku un vienlaikus veicinot zināšanas un zinātnei drošuma un ilgtspējas interesēs.
- (15) Šā pārskatītā ieteikuma pamatā ir Komisijas Ieteikums (ES) 2022/2510, ar ko izveido Eiropas satvaru konceptuāli drošu ķīmikāliju un materiālu novērtēšanai. 2022. gada ieteikumā ir izklāstīts satvars, kas palīdz izstrādāt, ražot un izmantot drošākas, ilgtspējīgākas ķīmikālijas un materiālus ar mērķi aizsargāt cilvēka veselību un vidi, ņemot vērā to ietekmi visā to aprites ciklā. Pārskatīšana lielā mērā ir balstīta uz divu testēšanas posmu rezultātiem un tajā ir ņemtas vērā ieinteresēto personu atsauksmes⁽¹⁶⁾. Testēšanas posmu mērķis bija sniegt informāciju KDI satvara atjaunināšanai, lai uzlabotu tā atbilstību, uzticamību un darbību.
- (16) Ir saglabāti sākotnējā KDI satvara elementi, proti, (pār)projektēšanas posms un novērtēšanas posms, savukārt jaunizveidota tvēruma noteikšanas analīze kalpo par sākumpunktu galveno risināmo elementu identificēšanai un to prioritātes noteikšanai. Tvēruma noteikšanas analīze palīdz definēt pētāmo sistēmu, ņemot vērā izvēlētos

¹⁴ Paziņojums “Eiropas stratēģija mākslīgajam intelektam zinātnē” (COM(2025) 724 final).

¹⁵ Paziņojums “ES jaunuzņēmumu un augošo uzņēmumu stratēģija. “Izvēlēties Eiropu darījumdarbības sākšanai un izvēršanai” (COM(2025) 270 final).

¹⁶ *Abbate E., Garmendia Aguirre I., Bracalente G., et al. Safe and Sustainable by Design chemicals and materials. Methodological Guidance, Eiropas Savienības Publikāciju birojs, Luksemburga, 2024, ISBN 978-92-68-16357-3, doi:10.2760/28450.*

projektēšanas principus un sadarbojoties ar aprites cikla dalībniekiem. Šis posms ļauj KDI satvara īstenošanu labāk pielāgot novatoru vajadzībām.

- (17) Papildus drošuma un vidiskās ilgtspējas aspektiem satvarā tagad ir iekļauta arī ilgtspējas sociālā un ekonomiskā dimensija. Lai atbalstītu lēmumu pieņemšanu ilgākā termiņā, satvarā ir ņemti vērā pētāmās sistēmas sociālekonomiskie riski un iespējas.
- (18) KDI satvars tagad piedāvā arī dažādus novērtēšanas sākumpunktus, dodot novatoriem iespēju pieņemt lēmumus, kuros ņemti vērā gan drošuma, gan ilgtspējas aspekti dažādos inovācijas brieduma un datu pieejamības līmeņos. Atkārtojot KDI ciklu, kad inovācija ir nobriedusi un/vai kļūst pieejama papildu informācija, KDI satvars sekmē visaptverošu novērtējumu kā pamatu efektīvai lēmumu pieņemšanai.
- (19) Vienkāršotu pieeju ieviešana drošuma un ilgtspējas novērtējumiem kā sākumpunktam uz informāciju balstītai lēmumu pieņemšanai var būt īpaši izdevīga mazākiem uzņēmumiem, ja resursi ir ierobežoti, piemēram, agrīnajos inovācijas posmos.
- (20) KDI satvara mērķis būs veicināt efektīvākus inovācijas procesus, atvieglot uzņēmējdarbību un padarot tās procesus ātrākus, un vienlaikus uzlabojot inovācijas ekosistēmu saskanību atbilstoši Komisijas vienkāršošanas centieniem, kas izklāstīti paziņojumā “Vienkāršāka un ātrāka Eiropa”⁽¹⁷⁾.
- (21) Saskaņā ar Datu regulu⁽¹⁸⁾ tiek izstrādāta kopīga ES ķimikāliju datu platforma. Tajā saskaņā ar atrodamu, pieklūstamu, savietojamu un atkalizmantojamu (*FAIR*) datu principiem tiks integrēti ķimikāliju dati no vairākiem datu sniedzējiem. KDI satvara pilnīgas īstenošanas nolūkā Komisija veicinās, no vienas puses, KDI pētniecības un inovācijas darbībās iegūtu augstas kvalitātes *FAIR* datu par ķimikālijām iekļaušanu ES kopīgajā ķimikāliju datu platformā un, no otras puses, šādu datu pieejamību.
- (22) Apsverot inovācijas drošumu un ilgtspēju konkrētās vērtības ķēdēs, konkrētās situācijās varētu būt vajadzīgi papildu pieņēmumi un novirzes no dažām no satvarā aprakstītajām pieejām. Piemēram, aizsardzības, kosmiskās aviācijas un divējāda lietojuma tehnoloģiju⁽¹⁹⁾ novērtēšanā ir jāņem vērā drošības aspekti.
- (23) Komisija turpinās veicināt KDI satvara piemērošanu saskaņā ar Savienības programmām, kas vērstas uz attiecīgajiem pētniecības mērķiem. Tas palīdzēs ieviest drošuma un ilgtspējas apsvērumus un pieņemt lēmumus par inovācijas procesu. Komisija turpinās uzraudzīt, kā KDI satvars tiek iekļauts ES finansētajās pētniecības un inovācijas darbībās.
- (24) Šajā ieteikumā ir ievērots subsidiaritātes princips, jo pārskatītais konceptuāla drošuma un ilgtspējas satvars apmierina vajadzības, kas saistītas ar Eiropas Pētniecības telpu un ES ķimikāliju un materiālu vienoto tirgu, kur ir vajadzīga vienota izpratne par ķimikāliju un materiālu drošumu un ilgtspēju. Tajā ir ievērots arī proporcionalitātes princips, jo tas veicina satvara piemērošanu ar juridiski nesaistošiem līdzekļiem, t. i., tas ir brīvprātīgs, neskarot spēkā esošos Savienības tiesību aktus par ķimikālijām un materiāliem,

IR PIEŅĒMUSI ŠO IETEIKUMU.

1. MĒRĶIS un TVĒRUMS

¹⁷ Eiropas Komisija: Ģenerālsēkretariāts, *Making Europe simpler and faster*, Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2025, <https://data.europa.eu/doi/10.2792/5923929>.

¹⁸ COM(2025) 2455 final. Eiropas Parlamenta un Padomes Regula, ar ko izveido kopīgu ķimikāliju datu platformu, paredzot noteikumus, ar kuriem nodrošina, ka tajā ietvertie dati ir atrodami, pieklūstami, savietojami un atkalizmantojami, un ar ko izveido ķimikāliju monitoringa un perspektīvas satvaru.

¹⁹ Divējāda lietojuma tehnoloģijas ir tehnoloģijas, ko var izmantot gan civiliem, gan aizsardzības mērķiem.

- 1.1. Šis ieteikums veicina Eiropas satvaru konceptuāli drošām un ilgtspējīgām (KDI) ķīmikālijām un materiāliem (KDI satvars), kas izmantojams pētniecības un inovācijas darbībās pētnieku un novatoru praksē. **Sīkāka informācija par KDI satvaru**, kura pamatā ir Komisijas Kopīgā pētniecības centra tehniskie ziņojumi^(16,20), **ir izklāstīta šā ieteikuma pielikumā**. Pielikumā ir izskaidrotas iezīmes, kas ir pamatā KDI satvaram, kurš ietver un apvieno KDI kritēriju kopumu. Pielikumā ir minēti arī KDI metodiskie norādījumi^(16,21), kuros sniegti sīki izstrādāti norādījumi, veidnes un atjaunināts pārskats par attiecīgajām metodēm, rīkiem un datu avotiem.
- 1.2. KDI satvarā ir definēta brīvprātīga lēmumu pieņemšanas pieeja, saskaņā ar kuru jaunu ķīmikāliju, inovatīvu materiālu vai uzlabotu ražošanas procesu izstrādē tiek iekļauti drošuma un ilgtspējas apsvērumi visā ķīmikāliju un progresīvu materiālu aprites ciklā. Satvars ir paredzēts tam, lai kļūtu par Eiropas atsauci inovācijas procesā, kura mērķis ir panākt pāreju uz tīru rūpniecību, vienlaikus veicinot lielāku Savienības konkurētspēju, kas būtu jāveicina arī starptautiskā līmenī. Satvars veicina ilgtspējīgu resursu un izejvielu izmantošanu, un tā mērķis ir visā aprites ciklā līdz minimumam samazināt ķīmikāliju un materiālu ražošanas un izmantošanas ietekmi uz klimatu, vidi un cilvēka veselību. KDI satvars arī atbalsta vielu, kas rada bažas, aizstāšanu, atrodot drošākas un ilgtspējīgākas alternatīvas, un tam attiecīgi būtu jāvirza publiskie un privātie ieguldījumi pētniecībā un inovācijā.
- 1.3. Lai gan KDI satvars neskar esošos un nerada jaunus Savienības juridiskos pienākumus attiecībā uz ķīmikālijām un materiāliem, tas var virzīt prognozējošas darbības un lēmumus inovācijas procesā, tajā skaitā darbības, kas pārsniedz minimālo juridisko atbilstību.
- 1.4. Šis ieteikums ir adresēts dalībvalstīm, nozarei (arī maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU), to vidū jaunuzņēmumiem, augošiem uzņēmumiem un atvasuzņēmumiem), augstākās izglītības iestādēm, organizācijām, kas pārvalda pētniecības un tehnoloģiju infrastruktūru, un pētniecības un tehnoloģiju organizācijām, kuras nodarbojas ar ķīmikāliju un materiālu projektēšanu, izstrādi, ražošanu un ieviešanu vai sniedz ieguldījumu šajās darbībās. Tas aicina tās izmantot KDI satvaru projektos, ko finansē jebkādā veidā, vai nu ar uzņēmumu pašu pētniecības un izstrādes līdzekļiem, vai, piemēram, saskaņā ar Savienības vai starptautiskām programmām, kuru mērķis ir pētniecība un inovācija un tās izvērsšana, un darbībās, kas saistītas ar ķīmikālijām vai materiāliem, ar mērķi sistemātiski piemērot drošuma un ilgtspējas apsvērumus. Iepriekš minētie dalībnieki tiek arī mudināti atsaukties uz KDI satvaru attiecīgajos dokumentos, arī stratēģiskās pētniecības un inovācijas programmās.
- 1.5. Dalībvalstīm, nozarei, augstākās izglītības iestādēm, pētniecības un tehnoloģiju infrastruktūrai, kā arī pētniecības un tehnoloģiju organizācijām būtu arī jānodrošina, ka metodes, modeļi un dati, kas sagatavoti un izmantoti, piemērojot KDI satvaru, atbilst atrodamu, piekļūstamu, savietojamu un atkalizmantojamu (*FAIR*) datu pamatprincipiem.

2. KDI SATVARA IZMANTOŠANA NOZARĒ

²⁰ Garmendia Aguirre, I, Abbate, E, Bracalente, G, Mancini, L, Cappucci, G.M, Tosches, D, Rasmussen, K, Sokull-Kluettgen, B, Rauscher, H, Sala, S. (2025) Eiropas Komisija – Kopīgais pētniecības centrs. Safe and Sustainable by Design Chemicals and Materials. Revised framework (2025), Eiropas Savienības Publikāciju birojs, Luksemburga, 2025, ISBN 978-92-68-30330-6, doi: 10.2760/5103785.

²¹ Metodisko norādījumu papildu atjauninājumi: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/research-area/industrial-research-and-innovation/chemicals-and-advanced-materials/safe-and-sustainable-design_en.

Nozares dalībnieki (to vidū MVU, jaunuzņēmumi, augoši uzņēmumi un atvasuzņēmumi) tiek aicināti:

- 2.1. izmantot KDI satvaru savos pētniecības un inovācijas procesos ar mērķi izstrādāt ķīmikālijas vai materiālus vai uzlabot ražošanas procesus, paņēmienus un tehnoloģijas, ņemot vērā drošumu un ilgtspēju katrā aprites cikla posmā;
- 2.2. darīt pieejamus kvalitatīvus *FAIR* datus drošuma un ilgtspējas novērtēšanai, nerīkojoties pretrunā intelektuālā īpašuma tiesībām un attiecīgā gadījumā drošības apsvērumiem;
- 2.3. sadarboties ar citiem dalībniekiem, darbojoties visā vērtības ķēdē, lai nodrošinātu visaptverošu datu vākšanu un daudzdisciplīnu pieejas pamatīgam novērtējumam, it īpaši nolūkā atbalstīt MVU, to skaitā jaunuzņēmumus, augošus uzņēmumus un atvasuzņēmumus, kam var būt ierobežoti resursi;
- 2.4. pārredzami un atklāti, neapdraudot intelektuālā īpašuma tiesības un attiecīgā gadījumā drošības apsvērumus, informēt par to, kā tie izmanto KDI satvaru savās korporatīvajās, drošuma un ilgtspējas novērtēšanas darbībās;
- 2.5. apmainīties ar informāciju, kas atbalsta satvara piemērošanu un ir novērtējuma pamatā, it īpaši ar informāciju, kas tieši identificē iespējamus drošuma un ilgtspējas jautājumus, vienlaikus vajadzības gadījumā aizsargājot konfidencialitāti un konkurētspēju.

3. KDI SATVARA IZMANTOŠANA DALĪBVALSTĪS

Dalībvalstis tiek aicinātas:

- 3.1. izmantot un popularizēt KDI satvaru savās valsts un reģionālajās pētniecības un inovācijas programmās, tādējādi atbalstot drošu un ilgtspējīgu ķīmikāliju un materiālu, arī progresīvu materiālu, projektēšanu un izstrādi Eiropā;
- 3.2. izmantot un popularizēt KDI satvaru vietējās, reģionālās un valsts iniciatīvās, kas atbalsta drošāku un ilgtspējīgāku ķīmikāliju un materiālu izstrādi, sniedzot norādījumus jau agrīnā inovācijas posmā;
- 3.3. palielināt kvalitatīvu *FAIR* datu pieejamību drošuma un ilgtspējas novērtēšanai, šo koncepciju attiecīgā gadījumā iekļaujot un popularizējot nacionālajās pētniecības un inovācijas programmās un saistītajās rīcībpolitikās;
- 3.4. atbalstīt novērtēšanas metožu, modeļu un rīku uzlabošanu un darīt pieejamas jaunas metodes, modeļus un rīkus, ko KDI satvarā integrēt ar mērķi uzlabot drošuma un ilgtspējas novērtēšanu;
- 3.5. atbalstīt tādu starpnozaļu prasmju un speciālo zināšanu attīstību, kas vajadzīgas satvara piemērošanai, un atvieglot piekļuvi šīm prasmēm un speciālajām zināšanām, it īpaši MVU;
- 3.6. atbalstīt ES Ķīmiskā inovācijas un aizstāšanas centru izveidi un darbību, kā paziņots Eiropas Ķīmiskās rūpniecības rīcības plānā, un valstu organizācijas, kuras atbild par ķīmiskā drošuma un ilgtspējas novērtēšanu, lai tās sadarbotos savā starpā un ar attiecīgajām ES iniciatīvām, tīkliem un struktūrām un veicinātu inovatīvas ekosistēmas, kas paātrina pāreju uz drošākām un ilgtspējīgākām ķīmikālijām un materiāliem;
- 3.7. publiski informēt par to, kā tās izmanto KDI satvaru.

4. KDI SATVARA IZMANTOŠANA AUGSTĀKĀS IZGLĪTĪBAS IESTĀŽU, PĒTNIECĪBAS UN TEHNOLOĢIJU INFRASTRUKTŪRU UN PĒTNIECĪBAS UN TEHNOLOĢIJU ORGANIZĀCIJU DARBĪBĀ

Augstākās izglītības iestādes, pētniecības un tehnoloģiju infrastruktūras un pētniecības un tehnoloģiju organizācijas tiek aicinātas:

- 4.1. izmantot KDI satvaru savās pētniecības un inovācijas darbībās, lai izstrādātu ķīmikālijas un materiālus, arī progresīvus materiālus, vai uzlabotus ražošanas procesus, paņēmienus un tehnoloģijas, ņemot vērā drošumu un ilgtspēju katrā aprites cikla posmā;
- 4.2. darīt pieejamus augstas kvalitātes *FAIR* datus drošuma un ilgtspējas novērtēšanai, neskarot intelektuālā īpašuma tiesības un attiecīgā gadījumā drošības apsvērumus, saskaņā ar Padomes 2024. gada 23. maija Ieteikumu par pētniecības drošības uzlabošanu. Šādi dati būtu jākopīgo kopīgajā ķīmikāliju datu platformā un tās pakalpojumos, attiecīgā gadījumā sadarbojoties ar attiecīgajām Savienības aģentūrām (*ECHA*, *EVA*, *EFSA*);
- 4.3. pārredzami un atklāti, neskarot intelektuālā īpašuma tiesības un attiecīgā gadījumā drošības apsvērumus, informēt par to, kā tās izmanto KDI satvaru savās korporatīvajās, drošuma un ilgtspējas novērtēšanas darbībās;
- 4.4. piedalīties tādu jaunu novērtēšanas metožu, modeļu un rīku izstrādē, popularizēšanā un ieviešanā, ko var integrēt KDI satvarā, lai uzlabotu ķīmikāliju un materiālu drošuma un ilgtspējas novērtēšanu;
- 4.5. atbalstīt profesionālās apmācības un izglītības programmu izstrādi, lai nodrošinātu KDI satvara īstenošanai vajadzīgo prasmju mācīšanu un ar to saistīto sadarbību starp plašākām valsts vai ES mēroga darbībām šajā jomā.

5. IETEIKUMA ĪSTENOŠANAS DOKUMENTĒŠANA

- 5.1. Lai dažādās vērtības ķēdēs atvieglotu informācijas izplatīšanu par KDI satvara īstenošanu, Komisija visiem dalībniekiem (no dalībvalstīm, nozares, augstākās izglītības iestādēm, pētniecības un tehnoloģiju infrastruktūrām un pētniecības un tehnoloģiju organizācijām) darīs pieejamu veidni, ko papildinās arī metodiskie norādījumi.

- 5.2. Ar šīm dokumentēšanas darbībām Komisija centīsies nodrošināt lielāku pārredzamību, vienlaikus veicinot datu atkalizmantošanu visā vērtības ķēdē, lai saskaņā ar vienkāršošanas principiem samazinātu dubultu ziņošanu. Dokumentēšanas darbībām būtu arī jāsniedz pierādījumi KDI satvara rīku uzlabošanai un ķīmikāliju un materiālu drošuma un ilgtspējas kritēriju turpmākai izstrādei.

Briselē, 6.3.2026

*Komisijas vārdā –
Komisijas locekle
Ekaterina Zaharieva*

